

Szerkesztői és
kiadói iroda,

hová a lapot illető köz-
lemények, előfizetési
pénzek, reklamatiók
stb. küldendők:

Magtár-utca, Wla-
sits-féle ház.

R Ö P K E I V E K

AZ IRODALOM ÉS MŰVÉSZET KÖRÉBŐL.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Szerkesztik és kiadják: KOMJÁTI JENŐ és LUBY SÁNDOR.

Előfizetési ára

(szétküldéssel):

egész évre . . . 4 frt.

fél évre . . . 2 frt.

negyedévre . . 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Munkatársaink.

Abafi Lajos, Adrienne, Aigner Ferencz,
Bakó István, Csalomjai, Dengi János,
Ebeczky Emil, Fortunio, Földváry István,
Gáspár Imre, Hajgató Sándor, Horváth
Danó, Spolyi Sándor, Jakab Ödön, Ka-
roda Pál, Kürthy Emil, dr. Luby Gyula,
Majthényi Flóra, Markóbreiter Lajos, Meny-
nyey Ferencz (newyorki levelező), Moller Ede,
Pataky Arpád, Rácz Mihály, Rádó Ödön,
Reviczky Gyula, Rudnyánszky Gyula, dr.
Szemák István, ifj. Szimnyey József,
Thallóczy Lajos, gróf Vay Sarolta.

Tartalom: Láttam egy nőt . . . (költemény).
Gáspár Imre. — Kiket hoz a négyökrös cséza. (Re-
gényből.) Reviczky Gyula. — Tüskék. Gróf Vay
Sarolta. — Humoreszk egy haldokló ágya mellől.
(Vége.) — Nép dal. Bakó István. — Az ambicióról.
(Folyt.) Reviczky Gyula. — Mozak. — Különösök.
Tárcza: Levelek a konyhából. II. Adrienne.
— Vacsora közben. M—r. L. s.

Láttam egy nőt

Láttam egy nőt, szépet, szelidet;
Merengtem annyszor dalán;
S ifju szivemmel megszerettem,
Amint feküdt ravatalán.

T Á R C Z A.

Levelek a konyhából.

II.

Tudja-e kedves szerkesztőm, hogy az
épen nem ildomos egy hölgygel úgy bánni,
mintha az portéka lenne? . . . Mint midőn
az egyik eldobja cigarettéjét és tárczája
készletét átadja a másiknak:

— „Nesze pajtás”

Igy jutottam én is önhöz! . . . Kegyed
mint híres waltzertánczos tudni fogja,
gy karjáról nem lehet tánczosnőjét más-
ok átengedni annak engedelmével, ha-
lak azt nem akarja megkoczkáztatni, hogy
állán nyugvó puha kacsó érintkezésbe
in arczával . . . Ha ezt férjem tudná! . . .

És láttam egy nőt, volt körülé
Imádat, fejedelmi fény . . .
S a hűtlenért fehér halottam,
Jó szellemem' feledtem én!

És láttam egy nőt, kit a vőtek
Bekötött szömmel vezetett . . .
Lábbal tapodtam, bár szavammal
Mégválthatam . . . hisz' szeretett!

S elvesztém a hőtiszta szívet,
El büszke Istenségemet,
El a bús nőt . . . s kihalt a szív, mely
Háromszor ögött, szeretett.

Gáspár Imre.

Kiket hoz a négyökrös cséza.

(Regényből.)

Az én életem emlékeimmal kezdődik.
Amire nem emlékszem, az nem is tartozik
történetemhez. Mondják, hogy boldog per-
ceinket, mert gyakran gondolunk rájuk, el
nem feledjük egyhamar. Én azonban nagyon
kevés emléket tartottam meg gyermekkorom
első éveiből. Talán nem voltak emlékeztető
méltók.

Ugy három éves lehettem s épen sós
kát ettem a kertben, midőn valaki kéznél
fogott s szó nélkül egy homályos szobába
vezetett, hol nagy viaszgyertyák árnyéka
ide-oda mozgott, egy fehér ruhás, halavány
asszony képén. Mikor a szobába léptem,
atyám, kiről tiz éves koromig csak annyit

tudtam, hogy sok vadász ebje volt, a fehér
asszonyhoz vezetett s én zokogva ráborul-
tam, önszevissza csókoltam hideg ajkát s
kértem őt, ne aludjék oly soká, hanem jőj-
jön velem a kertbe virágokat szedni. Erről
csak ennyit tudok. — Emlékeim innen egy
kis tót mezővárosba vezetnek Pissek Gyuri
bácsihoz és Mimi nénihez. Itt nagyon sok
tejes krumplit és savanyu káposztát ettem
és nagyon gyakran térdepeltem. Különb-
ben nem nagyon érdeklődtek irántam s nem is
történtek velem valami különös dolgok. —
Gyuri bácsinak (szolgabíró volt) elég dol-
got adott hivatala. Ő rá nem ért velem bi-
belődni. Mimi néni pedig a maga nyolcz
vagy kilencz gyerekével se győzte. Sőt ugy
rémlik előttem, hogy a Pissek fiúk se tö-
rődtek velem sokat. Nem vittek sehova ma-
gukkal, nem játszottak velem, legfeljebb
csufoltak. — Ozsonnát legutolsónak és leg-
kisebb adagban adtak. Sokszor nem is ad-
tak. Nyafogó fiu lehettem, mert Nyafkának
hittak, bár a keresztségben ugy látszik Föl-
des Lajos nevet kaptam. — Kevés az, a
mire ugy homályosan emlékszem. Papáru-
l azt beszéltek, hogy messze lakik, s hogy
engem szeretni fog, ha jó leszek. Én min-
dig azt hittem, hogy nem szabad őt látnom,
mert ez csunya dolog volna olyan kis fiutól
s papa érte nagyon megharagunnék. Nem
is kérdeztem aztán egyebet. Sose voltam
kiváncsi.

No de félre a duzzogással: épen mivel
ön olyan jó tánczos, mivel olyan gentle-
manlike levélben kért bocsánatot, s mivel
tulajdonképen az a másik — aki az orrá-
nál tovább nem lát — követte el a hibát,
— megbocsájtok.

Jaj, jaj, szerkesztőm csak épen
B.-Gyarmaton ne ütötte volna fel sátor-
fáját. . . . Hogy miért? — kérdi Ön —
hát mivel azon a tájon volt első kellemet-
len kalandom, amilyenekből utóbb aztán
egy egész koszoru füződött egygyé.

Hallja hát — de el ne pletykázza se
Málinak, se Klárinak, — mert azok en-
gem mind ismernek. . . .

Mikor még leány voltam, nagy házat
vittünk és jó anyámmal nem egy emléke-
zetes szép estélyt rendeztünk Lettint
szép idők!!

Egy izben Magyaradra — Hontme-
gyébe — mentünk fürdőbe, nem ugyan
mintha az valami igen fashionable hely lett
volna akkoron, de mivel atyám arról ábrándo-
zott, hogy a legfőbb itélőszéki bíraskodástól
nyugalomba vonulva, Magyaradon fogunk
letelepedni, s azt világfürdővé alakítani!

Hogy népszerűsége tegyünk szert, sok-
szor fogadtunk házuknál és estélyeinken
nemesak táncz és vacsora, hanem a szellemi
élvezetek is megtalálhatók voltak. Már már
ki volt merítve a vidék minden vonzereje
melyet jour fixeinkre sikerült megnyerni,
midőn híre ment a vidéken, hogy Bájhangi
Esztrélla — akkor leghíresebb énekes-
nőnk — Balassa-Gyarmaton néhány hang-
versenyben fog fellépni!

Én se voltam rest, tollat ragadtam ke-
zembe és levelező lapon e sorokat írtam az
ünnepelt művésznőnek:

Gyuri bácsi kertje alatt egy kis patak folyt. Egy reggel épen a kertben futkároztam s kis kezeimmel a napon sütkezéző kis halak után kapkodtam. Egyszerre egy szőke tót parasztlány futott hozzám, hevesen magához szoritott, csókolgatott s egy pár krajczárt csusztatva apró kezembe, egyre csak azt hajtoita: „Én vagyok a maga anyja! én vagyok a maga anyja!”

Tagadólag ráztam fejemet s a fényes krajczárokat egymásután zsebembe csusztatva, azt mondtam, hogy az én mamám selyemruhás halovány dáma, aki mindig alszik, s nem akar velem jönni a mezőre virágokat szedni. — Erre a parasztleány szédett nekem virágokat, aztán bármiképp szabadkozott, újra magához ölelt, újra összevissza csókolgatott; az orrát is kifújta, vagy már nem tudom, mit csinált zsebkendőjével. Aztán fogta a batyuját és ment; csak még egypárszor visszanézett.

Mimi néni legidősb fiát Imrének hitták. Ez volt az egyetlen ember a házban, akitől nem féltem. Keveset szokott volt beszélni s többnyire egyedül volt. Ugy látszik, nem nagyon szerették őt. Még most is látom Pissek Imre feketehaju, sápadt fejét, melynek homloka lyukas. Körülbelül 18 éves szép fiú volt. Sokszor járt vadászni, s ilyenkor én mindig vele mentem egy darabig. Nagyon a szívére vehette, hogy Mimi néninek oly sok gyerekekkel kell törődnie, mert egyszer, bizonyára csupa gyermeki szeretetből, hogy anyjának egy gondnal kevesebbje legyen, nyulba vette koponyáját, amire köznyelven azt szokták mondani: főbe lőtte magát.

Egy napon értésemre adta a sors, hogy különös protektorom. Azon a patakon, mely a kert alatt folyt, keskeny, korlát nélküli hid volt, azon a hidon pedig egy nagy kő. Gyakran erőlködtem ezt a nagy követ a vízbe letaszítani. Egyszer aztán eredménye is lett iparkodásomnak, csak hogy, nem bírván a köttől elválni, én is utána pottyantam

a vízbe. Azután, midőn a halvány fehér ruhás asszony már kiterjesztette felém karjait s egypár korty viz engem is oly csendessé tett volna, valami neveletlen pásztorgyerek csupa együgyűségből hajamnál fogva kihuzott az élet sáros és piszkos partjára. Otthon megszidtak vigyázatlanságomért; egypár napig ágyban fektüdtem s nem volt szabad többé a házat elhagynom.

Ha Gyuri bácsi honn nem volt s ebédre haza várták, föl kellett másznom a disznóól tetejére s onnan nézmem az országútra, közeledik-e már kocsija. Gyuri bácsi ugyanis megkivánta, hogy amint megérkezik, tállaljanak. Így bámultam egyszer a disznóólról az országútra; de nem Gyuri bácsi után, aki a szokottnál szebb öltözetben, ünneplés arccal járt föl s alá a házeresz alatt. Ő küldött engem kocsinézni s megmagyarázta, hogy a kérdéses hintóban egy asszonyosság s két kisasszony fog tlni. Este felé négyökrös csézát vettem észre, mely a novemberi sártul csak ügyel-bajjal haladhatott. Minthogy a bennülőket ki nem vehettem, futottam jelenteni, hogy egy négyökrös cséza közelg, mire az egész Pissek család a ház elé sietett. Az ezalatt odacszamogott csézából egy szürkehaju asszonyosság s két mosolygó kislány szállt ki. A szürkehaju asszonyosság, épen mikor el akartam bujni, magához ölelt és megcsókolott s a kislányok is követték példáját, ami engem, ugylátszik nagyon meglepett, mert magamon kívül huzakodtam s erővel el akartam szaladni a vendégek elöl, sőt valami gorombaságot is kellett mondanom, mert vacsoráig térdepeltem, s csak a leányok kéréseire kaptam egy kis enivalót. Mielőtt lefeküdtem, Mimi néni még nyomatékosan figyelmeztetett, ne legyek oly vad, s hogy Klára néninek, aki atyám néneje, mindig kezet csókoljak.

A két kis lány Dolores és Klára más módon próbáltak megszeliidíteni. Reggel meg-

mostak, megfésültek, felöltöztettek s elvittek sétálni. Meséltek mindenfélét, játékokat ajándékoztak nekem s megígérték, hogy megtanítanak írni, olvasni és imádkozni. — Evéskor mellettük ültem; ők vettek ételt tányéromra, ők vágták nekem össze a húst. Este ők vetették meg ágyamat, levetkőztettek s mielőtt lefeküdtem, mindig megcsókoltak. — Tőlük nem féltem s örültem rajta, mikor azt mondták, hogy magukkal visznek Völgyibe.

Az indulás reggelén korán keltettek fel s jó meleg ruhát adtak rám. Az udvaron ugyanaz a négyökrös cséza állt, mely Klára néni és két leányát hozta. Siettem felülni, hogy a bucsuzást kikerüljem. Az ökrök helyett azonban nemsokára lovakat fogtak e cséza elé. Több napig utaztunk. Dolores és Klára közt ültem a kocsiban. Ha álmos voltam, aludni hagytak; ha éhes voltam, enni adtak, s ha a kocsi zökkenett tartottak, hogy ne féljek. — Havas, fagyos est volt, mikor Völgyibe érkeztünk. A szakácsné elénkbe szaladt, s engem kiemelt a csézából. Nagyon álmos voltam s aludni kíváncsultam. Puha és tiszta zöldszinörös gyerekágyba fektettek s Klára melletttem ült, míg csak el nem aludtam. — Az éjjel bizonyára semmi rosztat sem álmodtam.

Reviczky Gyula.

Tüskék.

I.

A föld nem egyéb mint egy nagy szemétdomb,
S a mérges dudvák a halom felett,
Mik a piszokban és a rothadásban
Tenyésznek legjobban, — az emberek.

II.

Azt álmodtam, isten vagyok,
S néztem, mi történik itt lenn,
És annyi guszágot láttam,
Hogy egészen elképedtem.

„Kedves Rellácska!

Vasárnap estélyt adok. Magát is szívesen látom, . . . de el ne mulassza kottáit, — hódítása eszközeit, — magával hozni. — Jóakarója Adrienne“

Ugy-e hogy ezen kevés sorban sok nemes önmegtágadás rejlik? — hjah! noblesse oblige — sőt még bókot is szőttem bele és a cantatrice mégis sértve érezte magát . . . persze az olyan nem érti meg a finom vonatkozást!

Képzeld csak! Szinte levelező lapon következőket válaszolta:

„Kedves Rienne!

Ön igen kegyes. Meghívását én is viszonozom. Én már pénteken fogadok. Számítok önre . . . de ne feledje pirosítóját — diadalai eszközét — magával hozni. — A viszontlátásig Esztrella.“

E sorokat Markos — az akkori póstamester — minden furdóvendéggel közölte, . . . egy óra múlva már egész Magyarad tele volt szégyenemmel, és hogy a fényes toilettejeimre irigy vágytársnőim csipdelő déseitől szabaduljak . . . el kelle hagynom Magyaradot. Adrienne.

Vacsora közben.

Végre hát újra Budapesten vagyok! Megérkezésem hire oly gyorsan terjedt el barátaim között, mintha valami híres személyiség, valami nabob, vagy legalább is szofta lennék, pedig csak egyszerű igénytelen polgár vagyok, ki — mint Herwegh — elmondhatja magáról:

„Mein ganzer Reichthum ist mein Lied!“

Régi barátim s collegáim szívesen üdvözölnek s mindenekelőtt a városligetbe ve-

zetnek, hol rövid séta után igen izletesen vacsorálunk. Vacsora közben persze nincs vége-hossza a kérdezősködésnek. Kérdezték tőlem, hogyan éltem, hogy mulattam falun? Hohó! — kiálték, hát ti nem tudjátok, hogy B.-Gyarmaton voltam? — Nos, és az a B. Gyarmat tán nem falu? — De nem ám — szölok indignatióval — hisz' az annak a megyének a fővárosa, melynek fiait elöt-tetek, mint „nógrádi atyafiak“ jól ismertek. Igen bizony, B.-Gyarmat: város, Nógrádmegye fővárosa, és épen úgy, mint más városnak, vannak nevezetességei és megtekintésre méltói is. Van mindenekelőtt megyeháza, mely még a budapestit is túlulmulja, van egy hétemeletes börtöne, (mindenféle madarak, varjak és foglyok tányája) és ezzel kapcsolatos dologháza, melyben azonban ekkoráig csak az utóbbi imadarakat sikerült foglalkozáshoz sz-

S szörnyűséges haragomban
Fölgyújtottam a világot,
És nagy gyönyört érzék, midőn
Már az egész lángban állott.

S hogy irtóztató robajjal
A mindenség szerteszakadt:
Fölbredék, — s az ágyfában
Jól megütém az orromat!

III.

„Az ég könyéből sár“
Mondja egy nálamnál jobb költő;
De hogy minden köny, érzés, sár leszen
Azt én is ép úgy érzem mint ő!

IV.

Sok libával volt már dolgom,
Unalmas volt mind egyiránt,
Ábrándos, heves, rajongó,
De az affektált leginkább.
Gróf Vay Sarolta.

Humoreszk

egy haldokló ágya mellől.
(Vége.)

Az egész környezetet meghatotta ez a haldoklási scéna. Milyen halálozás! Senki- nek a szive sem lehet oly sivár, hogy ne vegye zokon az átkot, mely a sir széléről fejére hull! Senki sem lehet oly buta, hogy fel ne fogja az ily kimulás értelmét!

A társaság néhány percig nem tudott szóhoz jutni, pedig lehetőleg részvétlen, kietlenszívű népség volt. Apró önzők, kik csak pénzre leskelődnek szüntelen; amellet szineskedők is, kik Tartuffe-módra játsszák a jámbort, midőn nyereségre van kilátás. A pap, aki — úgy hitte — elvégezte im- már kötelességét, szép csöndesen haza som- polygott az uri körből.

Csakhamar tultették magukat minden gyerekes érzélgösségen s hozzáfogtak a végrendelet hivatalos felnyitásához. Leverő meglepetés volt, ami érte őket! A milliomos

tatni. Van itt aréna, melyben jelenleg Eg- ressy Ákos ur játszik és pedig néha nem- csak Balog (igazgató) társulatának, Balog (primás) bandájának, s az örségül felállit- tott két önkéntes tűzoltónak, hanem való- ságos nagyérdemű közönségnek is. Van igen jól szervezett tűzoltó egylete is, mely- nek parancsnoka különös kedvét találja abban, hogy a vasárnapi gyakorlatokat ren- desen oly utcákban tartatja meg, melyek- ből az egylet egy tagot sem számlál; no hiszen áldják is érte a háztulajdonosok — akarom mondani: az ácsok.

Könyvtár, az ugyan nincs, de hát nem elég pártolására mutat-e az az irodalomnak, hogy pl. a „Házasságtörés drámái“ B.-Gyar- matra 25 példányban küldetnek? vagy, hogy a „Népkör“-be ugyancsak tolják egymást az emberek a posta megérkezése után, mert néhány óra múlva rendszeren minden lapnak

Márton minden vagyonát a város szegé- nyeinek hagyta Az öreg Márton maga is elfelejtette, hogy új végrendeletet irt. A haldokló átkai bagatell volt nekik e váratlan csapáshoz képest.

Mindegyik izgatottan vette kezébe ka- lapját, — a nők kendőiket — és távozni készült. Az a szürőszemű nő, ki az előbb belebeszélte Márton átkaiba, idegesen rán- gatózott és olyan haragos szemeket vetett, mintha mindenkit fel akart volna falni.

A nélkül, hogy köszöntötték volna egy- mást vagy szemére hánytak volna valamit a jó halottnak, oszoltak szét s mentek (kiki a maga útjára) az ekkép felstült örökösök, kiket egy eszelős jóltevő, egy tehetetlen, halálos ágyán szitkozódó agg (most már egészen „csöndes ember“, kin boszút sem lehet állni többé) ily ménkü módon lepi- pázolt.

A kis gyermekek az udvaron játszottak a porban e gyászosan furesa történet alatt.

Egy pirosarcu, teltkaru kis leányka babrált egy hozzá hasonló hajával, miköz- ben sok kedves badarságot összebeszél.

— Játsszunk temetést! Indítványozta egy fiucska, ezzel különös érzéket áruvva el a tragikum iránt.

Ezzel más két fiu szorgosan összecipelt két deszka szálát, melyre ráfektették a kö- vér, gödröcskés-képű leányt. A viaszgyer- tyákat nem tudták miből előállítani, de a terítőt öltönydarabkáikból toldozták egybe. Ráborultak a kezdetleges ravatalra és so- káig keseregtek, utánozva a nagyok divat- ját. Aztán megindult a menet. Az együgyű gyermekek „circum dederunt“ helyett azt énekelték, hogy: „hallelujah!“

A városban „nem játékból“ temettek. A gazdag Márton fényes szertartások között ment át új, épen nem szellős lakába.

akad titkos pártolója — az ajtóra felszöge- zett tilalom daczára, melyszerint a „tisztelt tagoknak“ lopni nem szabad. Egyébiránt a polgár urak nem igen törődnek az iroda- lommal. Fögyönyörűségüket az igazság föl- derítésében keresik. Van ugyanis B.-Gyar- matnak sok pincéje; ezekben szoktak mu- latozni ami filisztereink, itt disputálnak, itt tépelődnek, itt keresik az igazságot, jól tudván azt, hogy: „in vino veritas.“

És mégis — mirabile dictu! — két lap is jelenik meg itt. A „Nógrádi Lapok“, mely állítólag „politikai, társadalmi és köz- gazdasági“ lap — és a „Röpke Ivek“, me- lyet im itt nyujtok nektek, itéljétek meg magatok, vajjon megérdemli-e az elismerést, melyben részesült. Csakhogy félre ne értse- tek ám, itt csak erkölcsi elismerés ér- tendő! Mert bizony, ha a fiatal szerkesztő- kiadók valamelyike (igazán) j o b blétre szen- derülne, fölríhatnók sarkövére:

Népdal.

Hogyha majd új kedvesédnek
Fogsz esküdni szerelmet,
Gondolj arra, aki téged
Oly igazán szeretett.
Oh mi szép lesz látni minket,
Midőn leszünk boldogak
Te az esküvőn;
Én a teritőn
Alsom csöndes álmokat.

Bakó István.

Az ambicióról.

(Folytatás.)

Az ambició nem öntelt. Főtörekvése hibáit kiismerni, hogy tehessen róluk. Nem ismer magasságot, mely neki elég magas volna; tökélyt, mely a tökélyről alkotott fogalmának megfelelne. — Mint a láng fé- nyes és tiszta; világít is, melegít is; lobog és fölfelé tör. — A tehetségek közt több önteltség van mint a lángelméknél. A genie érzi és némán viseli, az elbizakodottság képzelet és kürtöli nagyságát. A tehetség ambiciója hasonlít az esti árnyékhoz; na- gyobb, mint a szellem, amelyből ered. — Kleist Henrik nagyobb akart lenni mint Goethe, aki senkit sem akart felülmulni. A genie nem versenyez, mert nincsenek ve- télytársai. — Épen ambiciójának nagyságá- nál fogva nem lehet irigy. Az irigység az önzés határtalanságának nyilvánulása. Az irigy ember boszankodik, hogy más oly tulajdon birtokában van, melyet ő vagy teljesen vagy részben nélkülöz. — A csunya irigyli a szépet, a szegény a gazdagot, az ostoba az okosat, a proletár a nagyurat s a kis szel- lem a nagy szellemet. A tehetséget az irigy- ség jellemzi s a lángelmét közöny a tehet- ség irányában. — Aki fölismeri, hogy a szel- lem a legdrágább kincs, s érzi, hogy bírja ezt a kincset, az nem lehet irigy. Irigység mindig kevés szellemre és nagy dicsvágyra

„So war es dir bescheeret,
Du lebstest kummervoll,
Du hast dich aufgezehret,
Recht wie ein Dichter soll!“

Most pedig vége a vacsorának — s ha érdekel titeket az én B.-Gyarmatom, majd folytatom ismertetésemet máskor.

M—r. L—s.*

* Ez igazán kedélyes tárcza kétszeres érdeket nyer azért, hogy az egyszersmind egy német költő (kinek kötetét a sajtó évek előtt igen ked- vezően fogadta) első kísérlete magyarul. Szerk.

mutat. A szini világban, ahol szellem nélkül is megterem a dicsőség, az irigység a legnagyobb. — Művészek közt az irigység a tehetlenség dühös lázának mutatkozik. Az ünérzet zárkozott, büszke és közönyös mások iránt. Csak egy kincset, egy rangot ismer el: a szellemet. Nem tűri, hogy ezt megalázzák. Beck Károly osztrák költő Petőfit egykor Lisztnek akarta bemutatni. Petőfi válaszolta: „Ő mutassa be magát nekem. Ő csak muzsikusz; én költő vagyok.“

Az ambiciózus emberek, épen azért, mert közönyösek mások iránt, nem rokonszenvesek környezetüknek. Kevesen vannak, kik a genie műveiben gyönyörködnek, s még ezek is ritkán találnak élvezetet személyes társaságában. — Így élvezik a tropikus gyümölcsöt azok is, kik az éghajlatot, mely megérlelé, nem tudnák eltűnőni.

Semmi se szigeteli el úgy az embert a világtól, mint a szellem. Minden nagy szellem magános, száműzött rabja a földnek. Az ő nyelvén senki se szólítja meg; a világ az ő börtöne s az emberek börtönörei. Minden osztályrészesének úgy megőrül, mint az idegen országban élő bármely odakerült abafjának. — Szellem szellemre sosem irigy. A németek sokáig vitatkoztak, Schiller-e nagyobb költő vagy Goethe. Faust alkotója erre felkiáltott: „Mit veszekedtek? Örüljétek, hogy két ily legénytek van!“ — Schiller és Goethe barátsága szép példája annak, mennyire tiszteli egyik genie a másikat. — A geniének csak egy bámuloja van: a genie. Mozartot kedvezőtlenül kritizálták egy társaságban. Midőn a jelenvolt Haydn itéletét is kikérték, ez egyszerűen azt felelte, hogy Mozart a legnagyobb zeneszerző a föld kerekiségén. Máskor Haydn himnuszairól nyilatkozott valaki Mozart előtt kevés méltánylással. Mozart azt válaszolta, hogy ők ketten se tennének ki egy Haydnt. Így dicsőítette Racine is Moliéret. Így dicsőítik egymást a genie.

Minden halhatlan munka csak halhatlanok számára lett irva s nem paradoxon, hogy lángelme csak lángelmével, tehát többnyire holtakkal vagy még a világon nem levőkkel közlekedhetik. A magas lélek, mint a magas hegy közlekedő társak nélkül áll a világon. Szellemekkel társalog. Mennél jobban közelíti meg valaki a geniet, lelkében annál tisztábban fognak visszhangozni művei. — A szelleműresek nem hallják, nem értik isteni kinyilatkoztatásait, valamint a légűres tér se vezeti a hangot.

Böles az, aki ezen megnyugszik és eldalolja:

Házi mécesem szelid főnye
Nem hajósok létreménye.
Nem a tenger lámpatornya,
Mely felé küzd száz vitorla;
Mely sugárát hintse távol:
Elég, ha nekem világol.

(Folyt. köv.)

Reviczky Gyula.

M o z a i k.

Öreg sajtóhiba. Fölkérettünk a következő sorok közlésére: „Blamage a Petőfi-társaság. ra. Versek alakjában írta gróf Zichy Géza“ helyett most megjelent legújabb munkám címe tévesen így hangzik: „Gróf Zichy Géza. Költemények. Kiadta a Petőfi-társaság.“ Kérem ezt sajtó-hibául betudni. Tisztelettel, a tek. szerkesztőségnek alázatos szolgája gróf Zichy Géza.

* * *

Ujfalussy Péter (egyik széptehetségű munkatársunk álneve), következőleg jellemez néhány újabb versfüzetet:

Várad Antal. Esmék helyett nagy szavak, érzelmek helyett hosszadalmas áradozások, szép tárgyak irgalmatlanul eltorzítva.

Zichy Géza. Ügyetlen kapkodások hang és költészet után.

Endrődy Sándor. Az érzélgés csengő-bongó versirója. Szerelmének sivárságát semmi sem jellemzi jobban, mint, hogy a ciklus elején így szól imádoztjáról:

„Láttatok őt? Óh milyen gyönyörű volt!“
s a ciklus végén:

„Te, ki a megtestesült próza vagy!“

Van-e olyan konyhahölgy, kiről alacsonyabb fogalmunk lehetne, mint az Endrődy ideáljáról? Színek szeret halmozni, de minden versben ugyanazokat. Legneveltségesebb ott, ahol magát Petőfi példájára „szilaj folvamhoz“ stb. hasonlítja és ott, hol bölcselkedni akar pl. egy versében, hol a „költő“ a gépekkel diskurál. — A tehetetlen vergődés páratlan csudabogara.

Nem hagyhatjuk egészen megjegyzés nélkül a kegyetlen modort, mellyel Ujfalussy Endrődiről ír. „Gonosz kritika“ ez, mint maga nevezi, mely Endrődinek csak árnyoldalát veszi számba. Endrődinek nagy hibái vannak, de mégis igazat kell adnunk Reviczky Gyulának, aki, midőn kötetét elolvasta, így kiáltott fel: „Költő! Itt kezdődik a költészet; ami kevesebb, az plundra.“

* * *

Királynét nem csiphet meg a bolha. Így határozta ezt Dingelstädt. A bécsi udvari színháznál tudvalevőleg nagy hatalma van az etikette-nek. Nemrég Dóczy darabjában udvarmestert másztattak a fura pap helyett, hogy a vallás meg ne legyen sértve. Most a „Faust“-ból ezen helyet „a királynét és szobaleányt bolhák csipik“ Dingelstädt így énekelte: „az urnót s szobaleányt“ sat. Mégis szép az udvariasság!

* * *

Egy sziléziai komikus a hirlapokban vas-tag fekete keretben ily hirdetést tett közzé:

Halotti jelentés!

Szomorodott szívvel tudatom barátaim s ismerőseimmel, hogy pénteken, marczius hó 23-án jutalomjátékom lesz.

Részvétért esd

Rozner Károly, komikus.

K ü l ö n f é l é k.

Sub rosa megsugjuk a „N. L.“ t. szerkesztőjének, hogy néhány lap, többi között a „Békésmegyei Közlöny“, irányában valamit forral. — Vigyázat tehát („Magyar) Polgár“-társ, mert nem inyoszerinti talál lenni majd az Ébredés!

Soldosné az idén nem megy vendégszeropelni vidékre, mert betegsége miatt az ágyat őrizni kénytelen. —

A Madách-émlék-bizottság második ülése f. hó 12-én d. u. 3 órakor volt a megyeház kistermében. Tagok teljes számmal voltak jelen s élénk vitát folytattak több kérdés fölött. Szontagh Pál országgyűlési képviselő, a bizottság elnöke is jelen volt. Határozatba ment, hogy iverk bocsáttatnak ki a gyűjtésre; hogy milyen legyen az emléké (szobor, kép vagy alapítvány?), az eldöntetlen maradt s eldöntése akkorra tüzetett ki, mikor már a pénz befolyt. Az ivforgatók a bizottság tagjai lesznek. Pénztárnokul Havas Gyula választatott meg.

A Madách-émlék ügyében Majthényi Flóra érdekes tervet közöl a „Nógrádi Lapok“ szerkesztőjével; levele így hangzik:

T. Szerkesztő ur! A „Röpke Ivek“-ben olvastam, hogy a Madách-émlék ügyében eltérők a vélemények. Szobor, a megyeházban felfüggesztendő arckép, tanítók közt kiosztandó kamat, vagy irodalmi célu alap körül forog a kérdés.

Engedje t. szerkesztő ur, hogy én is, mint az ügy iránt érdeklődő hazai közönség egyik tagja: elmondjam egyéni és épen nem irányadó véleményemet.

Az én nézetem t. i. az: oly lángelme mint Madách, megérdemli azt, hogy emlékének megörökítése hozzá méltóan eszközöltessék. Ha tehát a perczben talán az alap csekélysége nem engedné a megérdemelt ménet: úgy alkalmas idő (ha pár év is) inkább bevarandó, mely bizonyosan meghozza, ha lassanként is, a szükséges összeget; mert igen kár lenne egy oly „émlék megörökítés“, mely utoljára is alig jelent valamit. Ilyen lenne például a megyeházban felállítandó arckép. Ily kitüntetés csekély érdem folytán, sőt néha talán csak udvariasságból is keletkezett már.

A tanítók javára kamatozó alapítvány inkább egy paedagog, ha pedig a magyar nyelv terjesztését vesszük is alapul, akkor egy philológus emléket illetné meg.

Csekély véleményem szerint Madách általános nagy szelleméhez legméltóbb lenne az első terv, egy szobor felállítása, vagy mint már van Kisfaludy- és Petőfi-társaság: úgy alakíttatnék egy Madách-társaság is, mely irodalmi célja mellett abban különböznék a többitől: hogy egyéb szépművészeteket is pártolna, és az általános művelődést előmozdítaná, mint például M. Frankfurtban a „freies deutsches Hochstift“, mely évenként befizető tagokból áll. Alapszabályait bírom, és ha netalán érdekelné a bizottságot: szívesen közlendem önökkel, s örülnék, ha e csekély nézeteim visszhangra találnának önöknél is. stb.

Majthényi Flóra tervére csak azon megjegyzésünk van, hogy mindez igen szép, de ilyesmire csak a szobor felállítása után gondolhatunk. Egyébiránt mindenben egyetértünk t. munkatársunkkal.

Egressy Ákos folyvást vendégszeropel a helybeli szinkörben s előggé látogatott ház (voltage bódé) előtt. Egy sikamlós francia vigjátékban, az „Egy ur és egy asszonyosság“-ban, a „Legjobb az egyenes ut“-ban Kotzebuetól, melyet közkívánatra** kétszer is adtak, a „Velencei kalmár“-ban, Zichy Géza „Phrenolog“-jában, továbbá egy népszínműben, a „Betyár kendője“-ben egymásután játszott és megmutatta, hogy épen nem „füzfa-színész“, hanem valódi tehetség!

Furcsa félreértés. Néhány uri ember (ami rendesen csak annyit tesz, hogy kaputos, és igen ritkán, hogy egyszersmind: irástudó is) megbotránkozott azon kritikán, mit lapunk 6-ik számában Egressy Ákos urról írtunk; — egyszerű oka ez, hogy azt a rosztat, amit a Várady „Iskarióth“-járól, az „ostoba erőlködés o felhajt, költőitlen szülöttjéről“ voltunk kénytelenek írni, Egressy urra vonatkozóan értették.

Berlinben a nagy hőség és közönyös-ség miatt közelebb sem a királyi sem a wotersdorfszínházban nem tartatott előadás. Gyarmat, nincs okod pirulni!

* Talán inkább politikus?
** Hol nyilvánult?

Szerk.
Szerk.